

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΦΙΛΕΛΛΗΝΕΣ Η ΠΕΡΙΠΕΤΕΙΕΣ ΤΟΥ ΣΧΛΙΕΜΑΝ

“Όπως στά μυθιστορήματα... Τό πακδόπουλο ενός Γερμανικού χωριού. Μιά προφητεία του γιά... τά τείχη τής Τροίας. Ο μικρός Έρρικος Σχλιεμαν υπηκόου του! Γά βίβινά του. Καμπίρος και ναυαγός. Έμποροπάλληλος και μεγγαλέμπορος. Ο Σχλιεμαν στήν Έλλάδα. Ο θρίκιμος τών Μυκηνών και τής Τροίας κλπ. κλπ.

Στήν Ιστορία τής Έλληνικής Αρχαιολογίας, τό όνομα του Έρρικου Σχλιεμαν λάμπει, εθνεγένεστο παράδειγμα λαοφιλίας στήν αρχαία Τέχνη. Και είνε άξια να μελετητή ή περιπετειώδης, σχεδόν μυθιστορηματική ζωή του Γερμανού αυτού, που άγάπησε τόσο πολύ τή χώρα μας, ώστε να γίνει ο γενάρχης μιας από τις διαπρεπέστερες νεοελληνικές οικογένειες που εμπνέεται από τό παράδειγμα του.

Ο Έρρικος Σχλιεμαν γεννήθηκε σ' ένα χωριούδάκι του Μέλνλικου, από πατέρα Γερμανό, ο όποιος όμως έστρεψε ζρηρό ενδιαφέρον στήν Ιστορία του αρχαίου κόσμου. Ο μορφωμένος αυτός πατήρ συνά διηγείτο στο γιο του τήν καταστροφή τής Τροίας και τή συνάβινα του αρχαίου πολέμου! Ο μικρός Έρρικος τότε έλυπηθή όταν άκουσε για μέρα τόν πατέρα του να του λέει ότι ή Τροία καταστράφη έντελώς και ότι ούτε σημάδι της σώζεται πιά, όπως άρχισε να κλαίη άπαρηγόρητα! Όταν όμως ο πατέρας του—ματά τό Χριστούγεννα του 1829—του χάρισε τήν «Παγκόσμια Ιστορία» του Γίσο, ο Έρρικος με τό πρώτο φυλλομύτημα άφησε σπνή γαριά. Είχε ίδελ τήν εικόνα τής πυρπολούμενης Τροίας με τά ψηλά τής τείχη και τόν Αίωνα να φύγη κρατώντας στους ώμους τόν πατέρα του Άγχιστ. Έστρεψε άμέσως στον πατήρ :

- Έγανες λάθος, πατέρα μου! τό είνε. Ο Γίσορ είδε τήν Τροία, γιατί άλλοί ποίητα δέν θά μπορούσαν να τή ζωγραφίσουν.
- Παιδί μου, απήντησε έκλιτος, ή εικόνα αυτή ένευσε με τή φαντασία.
- ΑΑ! ο μικρός είχε τή δική του λογική και ρώτησε :
- Τά τείχη τής Τροίας ήταν τόσο μεγάλα και δυνατά, όσα εικονίζονται ;
- Ναι.
- Έ, λοιπόν, τέτοια τείχη δύναντο να χάρθηκαν έντελώς. Ίσως να κρύβονται οκεανομένα άπό τό χώμα τών αϊώνων.
- Στ' άπονημονεύματά του ο Έρρικος Σχλιεμαν γράφει :

“Ο πατέρας μου ύπεστήριξε τό έναντίον, εγώ έμεινα σταθερός εις τήν ιδέα μου, τέλος δε συνειδητοποίησα ότι έπρεπε εγώ, όταν άνδρωσθώ, ν' άνασκάψω τήν Τροία! Έσχάριστά δε τόν Θεόν, διότι καθ' όλας τās περιπετείας του πολυκιμάτου βίου μου, οδδέποτε μ' έγκατέλειψε ή παρ' ύπάρσεως τής Τροίας πεποιθήσις μου.

Σέ ηλικία 9 ετών ο Έρρικος χάνει τή μητέρα του και ο πατέρας του άναγκάζεται να τόν στείλν στο σπίτι του άδελφού του Φρειδερίκου Σχλιεμαν, πατήρ ενός άλλου χωριού. Ο μικρός πηγαινει στο σχολείο, είνε άριστος μαθητής και κατά τό 1832 στέλναι στον πατέρα του Χριστονογεννητικό δώρο, τή συμπετα : Μιά μελέτη γραμμένη Γαλλιστί. «Παύ των κρησίων συμβάντων τής Ίλιάδος!»

Ήταν 11 ετών όταν διάφορα οικογενειακά δυσχερήματα, τό ένα έπάνω στο άλλο άνάγκασαν τό καλό αυτό παιδί να διακογή να μαθήματά του και να μη ύπηρέτης σ' ένα μακάλικο. Ο Έρρικος ήταν άναγκασμένος να κινή τις χειροτέρες δουλειές του μαγαζιού, να ξυπνάει δύο ώρες νύχτα για να σαφώνη τό μαγαζί και να ετοιμάζη τά βαρέλια κλπ. Στο μακάλικο αυτό και σε άλλα, μαγαζιά κλπ. που υπηρέτησε 6 χρόνια ετραβήξε πολλά βάρσανα και είδα τή ζωή σε όλη τή οκληροσύνη της. Ο ίδιος διηγείται άργότερα ότι έμεινε άνεξέλεητη στή μνήμη του ή βραδυά που έμεινε στο μαγαζί τους μεθυμένους ένας νέος μιλανός όνομαζόμενος Έρμαν Νιδερχάουερ. Ο Έρμαν αυτός ήταν έκίστης πακδόπουλο, αλλά ενώ ήταν έξυπνος μαθητής ο διδάσκαλοι άναγκάστηκαν να τόν διώξουν από τό γυμνάσιο για τήν κακή του υγιαιότη. Δασοστροφόμενος για τήν τύχη του ο Έρμαν τό έρωξε στο μεδίσι, χωρίς όμως να ληρμονήση και τόν άγαπού τόν Όμηρο. Τή βραδυά έκείνη που έμεινε στήν ταβέρνα άπήγγιλε άπέξω 100 στίχους τής Ίλιάδος μ' έπιφραση και πάθος. Ο Σχλιεμαν γράφει : «Η μελοδική γλώσσα με τήν όποιαν ο Έρμαν άπήγγιλε τό ποιήμα άν και ούτε λέξην άνόητος έξ αυτού, μου έπροξένησε βαθυτάτη έντύπωση ν, θεομά δε δάκρυα έπλήρωσαν τούς όφθαλμούς μου, διότι άνελούγισθη τήν οικειράν τύχη μου. Παρεκάλεισε τόν Έρμαν να μου έπαναλάβη τρις τούς όποιους τούτους στίχους γυμνάσε τρία ποτήρια οίνουπνευματος εις άμοιήν του. Έκτοτε οδδέποτε έπαναο παρακαλών τόν Θεόν να μου παράσχη τήν εστχάν να διδασθώ τήν Έλληνικήν... Μιά μέρα ο Έρρικος προσπαθώντας να σηκώσει ένα βαρύ πιθάρι, έπαικώθη άπ' αυτό στο στήθος, έφτυσε αίμα και ήταν άδύνατον πιά να

έργασθί στο μαγαζί. Τόν έδιωξαν, έπέπαισε. και τέλος κατόφθεσε να μη κμαρόνος σ' ένα μικρό βατόρι όνομαζόμενο Λαφοθά» που έκτελούσε ταξείδια μέχρι Γκουαύρ τής Βενεζουέλας. Ο Σχλιεμαν πάντοτε ήταν πτωχός, ποτέ όμως όσο τήν εποχή έκείνη. Έπούλησε τό έπανωφόρι του για ν' αγοράσση μία κουβερτούλα. Στις 28 Νοεμβρίου απέπλευσαν από τό Άμβούργο με εύνοϊκόν άνεμο, αλλά στις 12 8)βροί, κοντά τούς νησί Έλγολάνδη τούς έπιασε τρομαρή τρικυμία που τούς άνάγκασε να μπουν στις βάρκες και να έγκαταλείψουν τό βατόρι. Έννά ώρες επάλασαν με τά κώματα, έως όπου τούς έβρεξαν στήν παραλία του Τέξελ, οικειρά ναυάγια.

Ένώ ο πλοίαρχος και οι λοιποί έχασαν όλα τά πράγματά τους, τό μπαουλάκι του Σχλιεμαν βρέθηκε τήν άλλη μέρα να έπιπλήη στήν ήσυχαμένη πιά θάλασσα και τό ψύχασαν χωρίς νάχη πάθει τίποτα. Μέσα είχε τά φαγητά του άσπρόδοχου, συστατικά γράμματα για μερισμούς εύπόρους τού Γκουαύρ κλπ. Για τήν παράδοξη αυτή τύχη του ο Έρρικος όνοματίσθη στή Τέξελ άπ' όλους Ίσως κ' έκίνησε τή γενική συμπάθεια. Ο Γερμανός Πρόξενος τόν έστειλε στο Άμσ. τελλόδακιο. όπου κατούθησε, ύστερ' από άδιήγητη βάρσανα να Ροψί θέτι σ' ένα εύπορικό γυασιό.

Η έργασία του ήπαισε να σπαργίη τις συναλλαγματικές, να κινή εισπράξεις, να πηγαινει τά γράμματα στο Ταχυδρομείο. Η ζωή αυτή που άρσε, γιατί του άφηνε καιρό να σκεφθί για τή μόρφωσί του. Στις άναμνήσεις του ο Σχλιεμαν γράφει :

«... Και πρώτον κατόρθωσα να μάθω καλλιγραφία με 20 μαθήματα που έλαβα από διάσημο καλλιγράφον. Κατόπιν επεδόθη εις τās έβνας γλώσσας. Έκ τών 800 φράγκων που έλάμβανον έτήσιον μισθόν, έδίδα τα 400 εις τά σπουδάς μου και με π' άλλα 400 έξούσα με πολλά στενοχωρίας. Τό δουμάτιόν μου, δια τό όποιον έπληρωσα 8 φράγκα κατά μήνα, ήτο έκείνον, εις ύπερσόν, μη θερμαιόμενον. Τόν χειμώνα έστρεμα από τό κρύο, τό καλοκαίρι ύπερσόν το πάνθινα από τόν τρομαρόν καισώνα. Τό πρόγεμά μου συνίστατο από ρόφημα κατασκευασμένον έξ άλεύουρου βούτης, τούτο δε έσπούχιε 16 φουίνικες (20 λεπτά). Οδδ' εν όμως νομίζω, ώθει περισσότερο προς μάθησιν όσον ή δυστυχία και ή πρόθεσις όπως άπαλλαγί τις αυτής δια συντόμου έργασίας.»

Έτσι έμαθε τήν Άγγλική, τή Γαλλική, τήν Όλλανδική, τήν Ίσπανική, τήν Ίταλική, τήν Πορτογαλική. Σε 6 βδομάδες κατόρθωσε να μιλή και να γράφη καθαρά από τίς γλώσσας αυτές. Ο Σχλιεμαν ήταν τέρας γλωσσομαθείας!

Στά 1846 ο Σχλιεμαν βρίσκει άγκαταστημένος στήν Μόσχα, άναποκρητής Όλλανδικών οικων και για λογαριασμό του έμπορος... λουλακιού! Είνε τώρα και Ρωσομαθής, έχει περιουσία 200 χιλιάδων φράγκων, και διδάσκει συγχρόνος τή Σουηδική και Πολωνική γλώσσα!

Στά 1854, στήν εποχή του Κριμαϊκού πολέμου, ο Σχλιεμαν έδοκίμασε μία δυνατή συγκίνηση. Τήν εποχή έκείνη είχε σχηματίσει περιουσία 160.000 καλλήπων. Σχεδόν όλη τήν είχε μεταβάλει σε έμπορευματα, στις άποθήκες του λιμένος Μέρσελ. Έξαστρα, ενώ ήταν στήν Πετρούπολι, μαθαίνει ότι τεραστία πυρκαγιά κατέστρεψε τή Μέρσελ. Τρέχει έκεί και βρίσκει τήν περιφέρεια με όφι φοριζτού νεκροταφείο. Τό χτύπημα ήταν δυνατό, αλλά δέν έκράτησε πολύ. Γίνονται άνασκαφές και βρίσκονται τό έμπορευματα όσα, προφυλαγμένα από τά χύματα. «Δέν είνε πολύ εύκολο γράφει ο ίδιος—να μείν κανεις άδάκρυτος εις τήν ταχείαν μετάβαση από τής βαθείας θλίψους εις τήν ύψιστην χαράν.»

Ο Σχλιεμαν άνακαταείσται στις μεγάλες επιχειρήσεις που άνοει ο πόλεμος έκείνος, διαπλοαίσει τήν περιουσία του, και μετά τό κλείσιμο τής Ειρήνης επιδίδεται στήν αρχαία Έλληνική γλώσσα με διδασκαλο τό Θεολόγον Βίμπο, τόν Άθηνάιο. Στά 1868, βαθύκλυτος πιά, άποσύρεται από τό έμπόριο, περιοδεύει όλη τήν Εδώπη, κειρβαίνει στήν Αίγυπτο, φτάνει στους καταρράχους τής Νοββίας, όπου μένει κάμποσον καιρό για να μάθη τήν Άραβική Έπειτα περιηγείται τήν Συρία, τήν Περσία, γυρίζει στή Σμύρνη, στας Κωνσταντίας και κατά τό 1860 επισκεπτεται για πρώτη φορά τήν Άθήνας. Η περιουσία του τώρα είνε κολλοσιαία.

Ο πόθος τών αρχαιολογικών άνακαλύψεων, τό μεγάλο όνειρο τής ζωής του, έναγορίζεται φλογόρ. Και διαρκώς μελετώντας σχετικιά συγγράμματα, συνηξεί τις περιηγήσεις του. Στά 1884 τότε βρίσκουμε στα έρείπια τής Κορνη-

ΕΠΑΙΞΕ ΚΑΙ ΤΟ ΠΟΥΚΑΜΙΣΟ ΤΟΥ !...

Τὴν ἐπομένη τῆς πρωτοχρονιάς μερικά ἀστυνομικά δρώματα τῆς Βαρσοβίας εἶδαν νὰ τρέχῃ στους δρόμους κάποιοι πολῖτες, δάδυμος, ἐνῶ φυσῶσε ἐνός δαιμονιομένος και παγερός ἀέρας και ἐνῶ ἡ θερμοκρασία εἶχε φθάσει τοὺς 12 βαθμοὺς κάτω τοῦ μηδενός. Νομίζοντας οἱ πρόκειται περὶ τρελλοῦ ὁ ἀστυνομικοὶ βοήθησαν νὰ τὸν συλλάβουν και νὰ τὸν μεταφέρουν με αὐτοκίνητον στὴν ἀστυνομία ὅπου τοῦ ἐφόρεσαν ζεστά φρέματα και τοῦ ἔδωσαν νὰ φάῃ. Ὁ ἄνθρωπος ὅμως ἐκεῖνος - ὁ ὁποῖος ὀνομάζεται Ἰωσήφ Κετζέσκου και ὁ ὁποῖος δὲν ἦταν καθόλου τρελλός—ἀντὶ νὰ ἐπιχορηγήσῃ τοὺς ἀστυνομικοὺς γητοῦσά νὰ φύγῃ ἀμέσως. Καὶ ἐπειδὴ ὁ ἀστυνομὸς ἐπέμενε νὰ μάθῃ τί τοῦ συμβαίνει ὁ Ἰωσήφ Κετζέσκου τοῦ διηγήθηκε ὅτι εἶχε πάει σὲ μερικοὺς φίλους του νὰ παίξῃ χαρτιά σὲ κάποιο σπίτι. Ἐκεῖ ἡ τύχη τοῦ φάνηκε πολύ δυσμενής. Ἀφοῦ ἔχασε ὅσα λεπτὰ εἶχε ἐπάνω του, ἔπαιξε τὸ ρολοὶ του, τὸ δαχτυλίδι του, τὰ ρούχα του και τέλος τὸ νομισμάσιό του. Τὴν ὄρα ποὺ τὸν βρῆκαν οἱ ἀστυνομικοὶ ἔτρεχε σὲ τὸ σπίτι του, νὰ ξαναγευθῇ και νὰ πάρῃ λεφτά γιὰ νὰ ξαναγορῆσῃ στὴν πορεία του και νὰ ξαναπαίξῃ με τὴν ἐλπίδα οἱ θὰ κερδίσει ὅσα εἶχε χάσει!

δῶνος, ἔπειτα, στὶς Ἰνδίες, στὴν Κεϋλάν, στὴ Δελχί, στὴ δὴν Ἰραλάια, στὴν νῆσο Ἰάβα. Περνῶ νὰ παρθεῖνα δόση τῆς ἀνηφάντας τὸν κίνδυνον τῶν ἀγρίων θηρίων, και ἀπὸ κεῖ πηγαίνει στὴν Κίνα, τὴνε διασχίζει μέχρι τοῦ Κινεζικοῦ τοῖχου. Περνῶ στὰ Ἰαπωνικά νησιά, ἀπὸ κεῖ στὴν Ἀμερική, τὸ Μεξικό, και κατὰ τὸν 1886 γυρίζει στὴν Εὐρώπη. Στὸ Παρίσι σχετίζεται με γνωστότερος ἀρχαιολόγους, πλουτίζει τὸς γνώσεις του και ταξιδεύει στὴν Ἑλλάδα.

Ἀπὸ τὸ ἔτος, 1868 ἕως τὸ 1869 περιεδύει τὴν Ἰθάκη γιὰ ν' ἀνακαλύψῃ τὰ ἔρμιατα τοῦ Ὀδυσσεϊκοῦ μεγάρου, ἔπειτα ὅλη τὴν Πελοπόννησο και τέλος πηγαίνει στὴν Τροία ὅπου ἐνεργεῖ ἀνασκαφὰς με ἱκανοποιητικά ἀποτελέσματα. Στὸ σημεῖο αὐτὸ ὁ Σχλίεμαν ἐκφράζεται μ' ἐνθουσιασμό γιὰ τὴ γυναικα του Σοφία, Ἑλληνοῖδα και μάλιστα Ἰθναία, ἡ ὁποία, φλεγόμενη ἀπὸ τὴν ἴδια λατρεία, τὸν ἐβοήθησε πολύ στὸ μεγάλο του ἔργο.

Ὁ,τι ὅμως ἐδέχασε τὸν Ἑρρίκο Σχλίεμαν εἶναι οἱ ἀνασκαφὰς τῶν Μυκηνῶν, ποὺ ἔφεραν στὸ φῶς τοὺς ἀνεκτίμητους ἐκείνους θησαυροὺς. Μέχρι τῆς ἐποχῆς αὐτῆς (1876) οἱ περισσότεροι ἐπιστῆσαν οἱ ὁ Ἀγαμέμνων, ἡ Κλυταιμνήστρα κλπ. ἦσαν μῦθοι, πλάσματα τῆς ποιητικῆς φαντασίας τοῦ Ὀμήρου και τῶν τραγικῶν συγγραφέων. Ὁ Γερμανὸς αὐτὸς ἔμπορος, ὁ ἐρασιτέχνης τῆς Ἀρχαιολογίας, ἀνοίξε τοὺς κόλπους τῆς γῆς, ἐξεσκέπασε τοὺς τάφους και κατέπληξε τὸν κόσμο.

Ἡ ἀνακάλυψις ἐγένετο κατὰ τὸ τέλος Σεβρίου 1876. Μέσα στὸν λεγόμενον «Περὶβολὸν τῆς ἀγορᾶς» ἀνεκαλύφθησαν 6 τάφοι, γεμάτοι σκελετοὺς, ἀνδρῶν, γυναικῶν, παιδιῶν. Ἐνα ἀπὸ τὰ πτώματα αὐτά, ἐπειδὴ ἦταν καλά βαλσαμωμένο βρέθηκε σχεδὸν ἀπεράχτου. Οἱ ἄρχαοὶ Ἕλληνας νεκροὶ ἔφεραν χρυσοὺς στέμματα ἐπὶ κεφαλῆς, χρυσοὺς ζωστήρες στὴ μέση, σπαθιά κλπ. Βρέθησαν και στὸς γυναικῶν σκελετοὺς δαχτυλίδια, σκουλαρίκια, βραχιόλια κλπ. κοσμήματα ἐκτακτῆς τέχνης. Κάθε τάφος ἦταν δόλορηθρο θησαυροφυλάκιον Τρελλὸς ἀπὸ τὴ χαρὰ του ὁ Σχλίεμαν ἀπήυθνε στὸ Βασίλει Γεώργιου Α' θοιμαβεντικὸ τηλεγράφημα:

«Μεθ' ὑπεράτης χαρᾶς ἀγγέλω πῆ Υ. Μ. οἱ ἀνεκάλυψα τοὺς τάφους, οὗς ἡ παράδοσις, ἡ ὁ Πανουσίας γίνονται ἡχώ, ὑπεδίκνυνε εἰς τοὺς κάδοις τοῦ Ἀγαμέμνονος, τῆς Κασσάνδρας, τοῦ Εὐρυμέδοντος και τῶν ἀπολοῦσάν αὐτῶν, ἀπάντην φρονεθέντων κατὰ τὸ δαιμονοῦν ὑπὸ τῆς Κλυταιμνήστρας και τοῦ ἔραστοῦ αὐτῆς Ἀχιλλέου. Εὐρον ἐν τοῖς τάφοις τούτοις μεγίστους θησαυροὺς, δυναμένους ἀφ' ἑαυτῶν νὰ πληρώσῃσι μονοσίον, ὅπου ἔσται τὸ θαυμασιώτατον τοῦ κόσμου και τὸ ὁποῖον ἐπὶ αἰῶνας θὰ προσελκύη κατὰ χιλιάδας τοὺς ξένους. Εἶθε νὰ εὐδοκήσῃ ὁ Ὑψιστος ὅπως οἱ θησαυροὶ οὗτοι καταστῶσιν ὁ ἀρχογονιαῖος λίθος ἀπείρου ἔθνικοῦ πλοῦτου».

Ὁ Βασιλεὺς συνεχάρη θερμῶς τὸν φιλέλληνα Σχλίεμαν, οἱ ἐφημερίδες ὅλης τῆς γῆς ἔγραψαν τὸν μέγα γεγονός, και ἀπὸ παντοῦ ἐταξείδευαν ἀρχαιοφίλοι νὰ θαυμάσουν τὰ εὐρήματα τῶν Μυκηνῶν. Ἦσαν ἕνα ἀπέλειπτο προσκείμενα...

Ὁ Σχλίεμαν ἐκήρυξε παντοῦ ὅτι βρήκε αὐτὸ τὸ πτώμα τοῦ Ἀγαμέμνονος. Ἐπιτὶ ποῖος ἄλλος μισοῦσε ἄ ἦταν, ἔλεγε, ὁ ἐπίσημος αὐτὸς νεκρὸς, ποὺ εἶχε τὴν ὀμηρὸν σκαπτήν με χρυσὴ προσοπίδα, μισανονιμένα τὰ μάτια, μεγαλοπρεπῆ τὴν ἐκφορά, καλὰ συναρμολογημένον τὸ σαγόνι. Τὸ τελευταῖον ἦταν ἀποδείξις ὅτι ἡ δολοφονία Κλυταιμνήστρας ἀμέλῃς ν' ἀποδώσῃ τὸν ὄστατο οὐρανοῦ στὸν δυστυχισμένον ἄντρα τῆς. Κι' ἔπειτα ὁ Σχλίεμαν ἔδειχνε τὸ σπαθί τοῦ μεγάλου νεκροῦ, τὸ «ἀργυρόκλον» ἔρπος τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Τρωικῆς ἐκστρατείας, ὅπως τὸ περιγράφει ὁ Ὀμήρος !... Οἱ θησαυροὶ τῶν Μυκηνῶν μεσερέθησαν στὸ Ἀρχαιολογικὸν Μουσεῖον τῶν Ἀθηνῶν, ὅπου εἶναι ἐκτεθειμένοι στὸ θαυμασμό τῶν γενεῶν. Ὁ Ἑρρίκος Σχλίεμαν, Ἀθηναῖος πολῖτης πιά, ἔχτισε στὰς Ἀθῆνας τὸ γνωστὸν στήν Ὀδὸν Πανεπιστημίου «Ἰλιον Μέγαρον» κι' ἐξηκολούθησε τίς ἐρεῖτες τῶν ἀρχαιολογικῶν ἀνακαλύψεων μέχρι τοῦ θανάτου του. Στὴν Ἑλληνοκή Κοινωνία ἐχώρισε 4 τέκνα: Δύο ἀπὸ τὸν πρώτον γάμο: τὸ Στέργιον και τὴ Νεδέσδα, και δύο ἀπὸ τὸ δεύτερον γάμο τὸν κ. Ἀγαμέμνονα Σχλίεμαν κοί τὴν κυρίαν Ἀνδρομάχην Μελεῖ, τὴ γνωστὴ Ἀθηναία δέσποινα.

ΞΕΝΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

Ἡ ΒΡΟΧΕΡΗ ΗΜΕΡΑ

Τοῦ Henry Wadsworth Longfellow

Μονότονη ναι σκοτεινὴ και κρύα εἶν' ἡ μέρα
Πέφτει βροχὴ κι' ἀκούραση εἶν' ἡ πνοὴ τ' ἀέρος.
Τὸ κλῆμ' ἀκόμα σέρεται ὁ ἔρμιατα μουχλιασμένα,
Μὰ κάθε φῶσημα σκορπῆ και φύλλα μαυμένα.
Και κρύα και μονότονη και ἀκούρα εἶν' ἡ μέρα...

Μονότονη και σκοτεινὴ και κρύα ἡ ζωὴ μου,
Πίπτει βροχὴ κι' ὁ ἀνεμος ταραξίει τὴν ψυχὴ μου.
Οἱ λογισμοὶ μου σέρονται σὲ χρόνια περασμένα,
Ἄλλὰ τὰ ὄνειρα σκορποῦν τῆς γιῶτης περσμένα.
Κι' ἡ μέρες μου μονότονες φαίνονται αὐτῶν μεθ' ἑμοῦ.

Γιὰ λίγο πάψε νὰ βρογγῆ, καρδιά μου πνευμένη,
Και τίς ἀπὸ τὰ σύννεφα τὸ φῶς τοῦ ἡλίου βγαίνει,
Τὴ μοῖρα μου δόλορηθρο τοῦ κόσμου ἡ μοῖρα μοιάζει,
Σε κάθε ἀνθρώπου τῆ ζωὴ λίγη βροχὴ σταλάζει,
Και καίει τὴν μωστὸν, κρύα, σκοτεινὰ σμῆνη.

ΣΤΗ ΣΤΕΡΝΑ ΤΟΥ SIMRLE

Τ. ὁ Laurence Hope

«Τὸς κόσμον τὰ μαρτύρια νὰ σ' εἶδον σὴ ζωὴ σου
Κι' ἄμα πῆδανες σὴ φωνάει νὰ κἀνον τὸ κερμὶ σου,
Νὰ σοῦ φροσθῇ ὁ γάδαρος στὸ σταβλο σὰ θὰ μπαίη
Και τὴ γυναικα σου νὰ βρῆς με φίλο ἀγκάλιασμένη».

Κάποιος σοφός, στῆς χορημαδίας τὸν Γοκιο καθιερμένος,
Τ' ἄκουσε κι' ἔτσι μίλησε: «Ἐθῆβαιος κερθιμῖνος
Και πειότερο ἡ κατὰρα σου ἤθελαι τοῦ κοσμοῦ,
Ἀντὶ γι' αὐτά, ἂν τεύλετες χρόνια πολλὰ νὰ ζήσῃ».

Μεταφράσεις τοῦ κ. Στάθη Ἰππλιωτοπούλου

ΑΗΜΩΔΗ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΗΣ ΗΠΕΙΡΟΥ

Η ΞΕΝΗΤΕΙΑ

I

Ἡ Ξενητεία κι' ἡ ἀβανία ἡ πίκρα κι' ἡ ἀγάπη
τὰ τέσσαρα ζυγιστικὰ ὄλα σ' ἕνα κανόνι...
βαρύτερη ναι ἡ ξενητεία, βαρύτερη ἀπ' τ' ἄλλα...
(δ) ἔξενος σὰν τότρημον ποιεῖ στὴν ξενητεία γρηξίει...
τοῦ ἔξενου ὅς τὸν ξενητεία ἡ ὀρώσεται μὴν τοῦ δίνει...
ἡ ἀρρώστια θέλει στέμματα, θέλει προσοκεφαλαρία,
θέλει τὴ μάνα στὸ πλευρό, τ' ἀδέρφια τὸ κεφάλι,
θέλει και τὴ γυναικα του νὰ τὸν συνωραγῆται...
— Ἄντρα, μὴ θέλεις τίποτα ἔδω στὰ ξένα ποιεῖσαι ;

Η ΜΑΡΩ

II

Τρεῖς σὺνεργα οὐκόνονταν νὰ τρεῖς ἀράδα-ἀράδα:
τὸ πρῶτον σπείρει τὴ βροχὴ, τὸ δεύτερον χαλαξί,
τὸ τρίτον τὸ καλύτερον σπείρει μαργαριτάρι...
Στοῖς κάμπους ὀρχεῖ τὴ βροχὴ και στὰ βουνὰ χαλαξί,
Στῆς λυγερῆς τὸν ὄροσθ ὀρχεῖ μαργαριτάρι...
Κι' ἡ Μάρω μ' τὴ μάνα τῆς σιταί πᾶν νὰ σπείρου...
Κι' ἀνάρα, ἀνάρα τότρηχαν νὰ μὴ διαφορτώσῃ,
κι' ἐκείνο διαφορτώσῃ και θερμοῦς δὲν ἔχει !...
Παισιόδ' τὸ βράνιζαν, βεζύρητες ἰδιωνίαν
Κι' ἡ Μάρω μ' τὴ ἑσκα τῆς τοῖγρου ἀπὸ τάλων.
Κι' ἡ μάνα τῆς τῆς ἔλεγε νι' ἡ μάνα τῆς τῆς λέγει :
— Μάρω μ' μὴ κουνωρηξίεσαι κα' μὴ σὲ καίει ὁ γῆλος...
— ἔγω τὸν ἤλιο ἀγαπῶ κι' ὁ κουνωρηξίος μὴ θέρρει,
μάνα μ' τὸν πρῶτον λυγιστὴ ἄντρα θὰ τόνε πάγω...
— Κόρη μ' ὁ πρώτος λυγιστὴ πολλὴ προκία γυρεῖνι,
γυρεῖνι μύλωνε δάδεκα μύλωνε τοὺς μιλωνάδες,
χαλαξί ἀμπέλια ἀπύρηνη μύλωνε τοὺς τρυγητάδες,
χαλαξί τῶσθη πρόβατα και τὸ γρηγῆρι γίδες !...
— Σὰν τὰ χαλαξί, ὅστωε τὰ !.., καλὸς εἶν' ἄς τὰ πάρη !...